

"خود" دانشجویان مترجمی زبان انگلیسی در ترجمه متون اسلامی: رشد و ارتباط آن با کیفیت ترجمه هایشان

دکتر قاسم مدرسی^۱

مصطفی محمدی^۲

غلامرضا کاظمی^۳

تاریخ دریافت: ۹۴/۱۰/۲۰

تاریخ پذیرش: ۹۴/۱۱/۱۶

چکیده

تحقیق حاضر "خودهای ممکن" دانشجویان مترجمی را با استفاده از مصاحبه نیمه ساختاری مورد بررسی قرار می‌دهد و سپس، پرسشنامه رشد "خود" دانشجویان مترجمی را طراحی و روایی سنجی می‌کند. ابتدا، با استفاده از تحلیل محتوا و مقوله بندی مضمون‌های اصلی، بیشترین عوامل گفته شده تکراری از مصاحبه‌هایی که با ۲۰ نفر شرکت کننده بدست آمد شامل این موارد بود: ۱. نهایت تلاش، ۲. رشد "خود"، ۳. مترجم موفق، ۴. حرمت در کار ترجمه، ۵. خطر از دست دادن علاقه، ۶. مواجهه شدن با مشکلات به طور انتقادی، ۷. شهروند موثر واقع شدن، و ۸. رضایت درونی. بعد از این، محققین سوالاتی را طراحی کردند که شامل ۵۰ جمله خبری به صورت طیف پنج گزینه ای بود و تحقیق آزمایشی در دو مرحله انجام شد. با استفاده از تحلیل عامل، پرسشنامه طراحی شده بین ۱۶۸ نفر دانشجوی مطالعات ترجمه توزیع شد. پرسشنامه معتبر شده شامل ۴۱ مورد جمله خبری بود که رشد "خود" دانشجویان مترجمی زبان انگلیسی نامیده شد که شامل چهار سازه اساسی است. عامل اول: "خود واقعی"، عامل دوم: "خود ایده ال"، عامل سوم: "خود باید" و عامل چهارم: "خود ترس". در طی مرحله بعدی تحقیق، محققین رابطه بین نمرات دانشجویان از پرسشنامه رشد "خود" آنها را و نمرات عملکرد ترجمه هایشان را مورد بررسی قرار داد و نتایج بدست آمده از رشد "خود" دانشجویان و عملکرد ترجمه هایشان، همبستگی متوسط و مثبت را نشان داد [$r=-.45, n=62, p<.05$]. اساتید پیشنهاد می‌گردد "خود ایده ال" و "خود باید" مربوطه را در دانشجویان ارتقاء دهند.

کلید واژه‌ها: رشد خود، عملکرد ترجمه، خودهای ممکن

^۱. استادیار گروه زبان انگلیسی، واحد قوچان، دانشگاه آزاد اسلامی، قوچان، ایران qasem.modarresi@gmail.com

^۲. دبیر زبان انگلیسی، اداره آموزش و پرورش شهرستان قوچان

^۳. مربی گروه ادبیات فارسی، واحد قوچان، دانشگاه آزاد اسلامی، قوچان، ایران

مقدمه

مطالعات ترجمه برای تعمیم دادن مفاهیم، تئوریه‌ها و مدل‌های جدید نیاز دارد از نظرات رشته‌های مطالعاتی دیگر و آداب و رسوم فرهنگی دیگر استقبال کند. همانطوری که تیماجکو (۲۰۰۷) تأکید داشت، اقتباس از رشته تحصیلی دیگر منجر به روش‌های جدید فکر کردن در مورد رشته ترجمه می‌شود. و بعد از آن، ترجمه اعتبار و مدل‌های جدیدی را برای کار پیشنهاد می‌کند. اخیراً رشته‌های مختلف مطالعه یادگیرندگان زبان را به عنوان عامل مهم روانشناسی در آموزش مورد توجه قرار داده اند. کار بر روی "خود" و هویت جایگاه ویژه‌ای در مطالعه طبیعت انسان دارد. می‌توان گفت دغدغه‌های "خود" در مرکز توجه برای سلامتی، نیازمند ایجاد حس‌های زندگی هایشان می‌باشد. در واقع، اهداف زندگی توسعه می‌یابند و تحت تأثیر نگرش یک فرد در خصوص اینکه چه هست و چه می‌خواهد باشد، قرار می‌گیرد. شیوه‌ای که فرد دوست دارد به نحوی مطلوب و ایده آل باشد (یا دوست دارد از بعضی چیزها اجتناب کند)، همانطوری که ادراکات فرد از اینکه چه چیزی قابل قبول است (مورف، ۲۰۰۵).

نورتن (۱۹۹۷) اصطلاح هویت را برای مواردی از این قبیل استفاده می‌کند: چطور مردم روابطشان را با دنیا می‌فهمند؟ چطور آن رابطه در راستای زمان و مکان پایه‌گذاری می‌شود و چطور مردم احتمالاتشان را برای آینده می‌فهمند؟ سپس او موقعیتی را در نظر می‌گیرد که هویت به آرزو و خواسته ارتباط دارد - تمایل به شناخت، تمایل به عضویت، و تمایل برای امنیت و اطمینان.

در میان خصوصیات کار ترجمه، رشد "خود" می‌تواند بعنوان یکی از مهم‌ترین موضوعات پیچیده محسوب شود (جایل، ۲۰۰۸). افرادی هستند که خودهایشان را بعد از خواندن و درگیر شدن در کار ترجمه تغییر می‌دهند و اصلاح می‌کنند. آنچه واقعا در ادبیات موضوع در ارتباط با "خودهای" مترجمان مورد غفلت قرار می‌گیرد. آن چیزهایی است که "خودهای" متفاوتشان را تشکیل می‌دهد و شامل موارد ذیل می‌باشد: آن ارزش‌هایی که آنها جستجو می‌کنند، چیزهایی که آرزو می‌کنند، به چیزهایی که امیدوار هستند و امیدهایی که آنها به آن دل بسته اند (خود ایده آل)، آن مسئولیت‌ها، اجبارها و وظایفی که آنها در نظر می‌گیرند و لازم است انجام بدهند (خود باید) و همچنین اینکه چه برداشتی از خودشان دارند (خود واقعی) و آنچه را که آنها می‌ترسند چگونه باشند (خود ترس). حقیقت این است که دو مترجم ممکن است نه به علت توانش زبانی بلکه به علت خودهای متفاوتشان، دو

ترجمه متفاوت از یک متن مبدأ داشته باشند. مترجمانی هستند که از هویت دوگانه رنج می‌برند و این ناشی از فرهنگ و معیارهای زبان مبدأ و زبان مقصد می‌شود. سپس آن سردرگمی در "خودهایشان" را در ترجمه هایشان نشان می‌دهند. یا با آشنایی با فرهنگ زبان مبدأ و مردم و شیوه‌های زندگی ممکن است منجر به تغییر بهتری بشود.

بدون تردید موضوعات در ارتباط با "خود" و هویت در متون‌های مختلف فرهنگی، اجتماعی و تاریخی مجدداً به وضوح مطرح شده‌اند و از دیدگاه‌های پسااستعماری و پسامدرنیسم می‌توانند باعث تغییراتی در الگوی ترجمه شوند. هویت مترجم بر روی کیفیت ترجمه تأثیر می‌گذارد. در کار ترجمه همانگونه که دامنه‌های جدیدی مورد توجه و تمرکز قرار می‌گیرند، هویت‌ها جایگزین می‌شوند و حوزه‌های جدید را عوض می‌کنند. تئوری‌های مشخصی درباره "خود" وجود دارد که عبارتند از: تئوریهای "خود ممکن" (مارکس و لوریس، ۱۹۸۶) و تئوری تضاد با "خود" (هیگنس، ۱۹۸۷) که قبلاً دورنیه (۲۰۰۵) برای مطالعات انگیزه و "خود" زبان دوم و کوبانیووا (۲۰۰۹) برای پیشرفت معلم به کار برده‌اند. تحقیق حاضر ساختار نظری را که کوبانیووا (۲۰۰۹) چهار نوع "خود" را پیشنهاد کرده است مورد مطالعه قرار می‌دهد که شامل ۱. "خود ایده آل" ۲. "خود باید" ۳. "خود ترس" و ۴. "خود واقعی" می‌شود. بنابراین تحقیق حاضر سعی کرده است ساختار "خود" مترجمین را با بهره‌گیری از اصول تئوری "خودهای ممکن" تجزیه و تحلیل کند تا اینکه نظام "خود" مترجمین را توسعه دهد و "خود" و هویت دانشجویان مترجمی را بهتر توضیح دهد و ارتباط بین "خود" مترجمین و کیفیت ترجمه هایشان را بررسی کند.

بحث بین نظریه پردازان خصوصیات در ارتباط با تعداد دقیق خصوصیات شخصیت، دقیق‌ترین آزمون‌ها، و بهترین روش‌های اندازه‌گیری جنبه‌های شخصیت ادامه دارد (متیوس و دیگران، ۲۰۰۳، ص ۳۱). و اندازه‌گیری شخصیت در "خودش" هنوز اغلب کار مهم سؤال‌برانگیزی در نظر گرفته می‌شود تا آنجا که محققان تحقیق حاضر می‌دانند دو نفر سعی کرده‌اند شخصیت‌های مترجمین را در ساختار روانشناسی مطالعه کنند. اولین نفر رایس (۲۰۰۰) است که انواع شخصیت مترجم را مطرح می‌کند، و دومین نفر باربونی (۱۹۹۹) است که تحقیق او ترکیبی از ترجمه با روانکاوی است.

رایس (۲۰۰۰)، پیشقدم در تجزیه و تحلیل شخصیت‌های مترجم به فردیت (وجود مستقل) مترجم در بافت وسیع تر نقد ترجمه اشاره می‌کند. اگر چه در کار او مضمون عمیقی بدست نمی‌آید، رایس روشی را ارائه می‌کند که در نظر گرفته می‌شود و شخصیت مترجم را با اقتباس از مفهوم شخصیت

شناسی اندازه می‌گیرد که برای فهمیدن و متمایز کردن انواع متفاوت منش و خوی و خصلت بشر یک نوع شناسی اساسی را بررسی می‌کند و به صورت فرمول در می‌آورد.

رایس (۲۰۰۰) ادعا می‌کند مترجمین "الگوی ایده آل" منحصر به فردی را نشان می‌دهند جز اینکه نسبتاً نوع متفاوتی از شخصیت‌های پیچیده واقعی را نشان می‌دهند و هدف از مقوله بندی اینها اینست که خصوصیات مهم را در شخصیت‌های افراد پیدا کنند. مطالعه او بوضوح آغاز مهمی است که روابط بین مطالعه شخصیت و مطالعه ترجمه را نشان می‌دهد. اگر چه هیچ مثالهایی داده نمی‌شود که ارتباط بین انواع شخصیت و رفتار مترجم را نشان دهد یا گفته‌هایی از قبیل الگوی زیباشناسی وجود ندارد که حمایت کند، قطعاً بهترین مترجم وجود دارد. رایس ادعا می‌کند که شخصیت مترجم متفاوت از شخصیت نویسنده متن است و اینکه خلق و خوی در فرآیند ترجمه عامل بسیار مهمی است اما هنوز موضوع تازه‌ای بنظر می‌رسد.

تجزیه و تحلیل رفتار مترجم باربونی (۱۹۹۹) نیز جدید است. تجربه او در روانکاوی او را قادر می‌سازد که تعدادی از مشاهدات جالبی بر روی رفتار و نگرش مترجم انجام دهد. اگر چه مشاهداتش با استدلال‌های تجربی اثبات نمی‌شود. آنها بوضوح دلالت بر ارزش بالقوه کاربرد روش‌های روانشناسی و مفاهیم مطالعه ترجمه دارند. باربونی (۱۹۹۹) مثل رایس معتقد است در زمان ترجمه کردن متون ویژه برخی از انواع شخصیت‌ها راحت تر هستند.

بدون شواهد و حمایت از این ادعاها، باید با این ادعاها با احتیاط و ملاحظه رفتار کرد. بهر حال، نظری که برخی شخصیت‌ها بیشتر مناسب برخی گونه‌های کار هستند، جالب است و می‌توان استدلال کرد سزاوار توجه بیشتری است. بنظر او عوامل روانشناسی زیادی که در کار ترجمه مداخله می‌کنند تا کنون، بطور کامل بررسی نشده‌اند با وجود فقدان مدرک تجربی، استفاده از تئوری‌های روانشناسی رایس (۲۰۰۰) و باربونی (۱۹۹۹) برای مترجمینی که مثالهای مبتکرانه میان رشته‌ای هستند، بیشتر به ما کمک می‌کنند تا تفاوت‌های فردی را در ترجمه بفهمیم.

برای بررسی کاربرد "خود" در بافت مطالعاتی ترجمه، تحقیق حاضر درصدد برآمده است موجبات پاسخ به سؤالات زیر را فراهم کند:

۱. "خود" دانشجویان مترجمی زبان انگلیسی با توجه به چهار "خود" موجود (ایده آل، ترس، باید و واقعی) کدامند؟

۲. آیا پرسشنامه رشد "خود" دانشجویان مترجمی زبان انگلیسی از پایایی و اعتبار برخوردار است؟

۳. آیا هیچ ارتباط معنی‌دار بین نمرات رشد "خود" دانشجویان مترجمی زبان انگلیسی و عملکرد ترجمه‌هایشان وجود دارد؟

روش شناسی

تحقیق حاضر در دو مرحله ی مجزا انجام شد: مرحله کیفی و مرحله کمی. چون که رویکرد روش‌های ترکیبی می‌تواند مزیت‌های بیشتری را برای درک و کاربرد تحقیق حاضر در برداشته باشد.

قسمت اول: مرحله کیفی

در طی اولین قسمت تحقیق، محققین سعی کردند « خود دانشجویان مترجمی را بوسیله مصاحبه شناسایی کنند. روش انتخاب مقوله محور، ترجیحا تصادفی، بعنوان روش نمونه گیری انتخاب شد. در این روش محققین معیارهای لازم را برای اهداف تحقیق، معین کردند و شرکت کنندگانی را نیز خواستند که ویژگی‌های مشخصی را انجام دهند (لی کامپیت و پریسل، ۱۹۹۳). معیارهایی که در این مرحله در نظر گرفته شدند عبارتند از: الف) مترجم انگلیسی بودن، ب) فوق لیسانس بودن، دانشجویان داوطلب درجه دکترا در ترجمه انگلیسی، و ج) داشتن تجربه ترجمه کردن به مدت حداقل سه سال، ۱۵ نفر از دانشگاه‌های مختلف در مرحله کیفی این مطالعه شرکت کردند. بعلاوه پنج نفر کارشناس مترجم که اساتید دانشگاه بودند نیز شرکت کردند، هدف این بود که نظرات و نقطه نظراتشان در بخش‌های متفاوت و محتوای "خودهای ممکن" مترجمین زبان انگلیسی مورد بررسی قرار گیرد.

برای بررسی کردن نظرات شرکت کنندگان در مورد آن چیزی که "خود" آنها را تشکیل می‌دهد، آنها در مصاحبه‌های فردی رو در رو با محققین مصاحبه شدند. روش مصاحبه انتخاب شده برای این مطالعه "مصاحبه کیفی" بود. این روش « بر اساس مکالمه، با تأکید محققین، به سؤال پرسیدن و گوش دادن و پاسخ دادن اشخاص جوابگو است» (روبین و روبین، ۱۹۹۷، نقل قول شده در وارن، ۲۰۰۲، ص ۸۳). در این روش مصاحبه، مصاحبه شونده بعنوان ایجاد کننده معنی در نظر گرفته می‌شود. نه بعنوان لوله بزرگ برای پس گرفتن اطلاعات از کشتی ایجاد کننده پاسخ‌ها.

جمع‌آوری اطلاعات بیش از سه هفته انجام گرفت. طول هر مصاحبه متفاوت بود چونکه بعضی از شرکت کنندگان جواب هایشان سؤالات بیشتری را بوجود می‌آورد و محققان باید مطمئن می‌شدند که جواب مصاحبه‌شدگان به موضوع، پرتکرار می‌شود و به نقطه ای از اشباع می‌رسید (دورنیه، ۲۰۰۷). سؤالات مصاحبه به شیوه ای طراحی شدند که اشخاص جوابگو را وادار کند تا به مؤلفه‌های "خود"

که شامل "خود" های ایده آل، باید، واقعی و ترس می‌شود، سوق پیدا کنند وعده‌های ملاقات با شرکت‌کنندگان گذاشته شد و مصاحبه‌ها حدوداً بیست دقیقه، یک نفر، یک نفر و نیمه ساختار که بر اساس سؤالات تشریحی بوده ضبط شدند. شرکت‌کنندگان قبل از زمان انجام مصاحبه‌ها در مورد هدف تحقیق مطلع شدند.

قسمت دوم: مرحله کمی

هدف مرحله دوم تدوین انجام طرح آزمایشی بر روی پرسشنامه "خود" بود. برای نیل به این هدف، نتایج تجزیه و تحلیل محتوای مصاحبه‌ها آیت‌م بندی شدند. در مرحله دوم تحقیق، بعد از اینکه پرسشنامه جدید "خود" مترجمین زبان انگلیسی آماده شد، ۱۸۲ مترجم زبان انگلیسی در بررسی و آزمایش ابزار شرکت کردند. شرکت‌کنندگان بر اساس نمونه گیری قابل دسترسی انتخاب شدند، که هر کس در جاییکه در دسترس بود در تحقیق شرکت می‌کرد. در طی مرحله دوم مطالعه آزمایشی، پرسشنامه طراحی شده در بین ۱۶۸ دانشجو توزیع شد. آنها از دانشگاه‌های مختلف از جمله، از دانشگاه آزاد قوچان، دانشگاه فردوسی مشهد و دانشگاه امام رضا(ع) مشهد بودند. برای تعیین ارتباط بین رشد "خود" دانشجویان و کیفیت ترجمه هایشان ۶۲ دانشجو شرکت کردند.

بر اساس چهارچوب نظری پژوهش، چهار بعد "خود" یعنی "خود" های ایده آل، باید، واقعی و ترس، محققین رشد "خود" مترجمین انگلیسی (گوته نوشت به صورت ESTD) را تدوین کردند که برای ابزار اصلی تحقیق استفاده شوند. برای انجام این منظور، پرسشنامه به صورت طیف پنج گزینه ای از کاملاً موافق تا کاملاً مخالف تدوین شد. ابزار بعدی که در این قسمت استفاده شد دستورالعمل عینی بود که کیم (۲۰۰۹) ارزشیابی معنا محور ترجمه را پیشنهاد کرده است که دستورالعمل نمره دادن او از ۴۵ نمره می‌باشد. در معیار ارزشیابی معنا محور ترجمه، خطاها، به دو دسته خطاهای اصلی و جزئی دسته بندی می‌شوند. خطاهای اصلی آنهایی هستند که بر یک یا بیشتر جنبه‌های معنا تأثیر می‌گذارند، در حالیکه خطاهای جزئی، اشتباه‌های ساده ای هستند که تأثیر کمی بر انتقال معنا دارند.

محققین از طریق مراحل زیر پرسشنامه پایا و معتبری درست کردند. روند کار شامل ۱. طراحی کردن مجموعه آیت‌ها، ۲. بررسی کردن نظرات متخصصین، ۳. روایی سنجی کردن پرسشنامه، شد. در ابتدا نتایج مصاحبه‌ها و نظرات متخصصین در اولین مرحله تحقیق که منابع اصلی شکل گیری آیت‌م بود، به کار برده شد. همه آیت‌ها با هدف استخراج کردن چهار مؤلفه "خودهای" مترجمین به چهار نوع طبقه بندی شدند که عبارتند از: "خودهای" ایده آل، ترس، واقعی و باید. پس از آن، آیت‌م

هایی که در مرحله قبل طراحی شدند به گروهی از متخصصین داده شد تا آنها را از نظر قابلیت درک و فهم، روایی سنجی و تناسب ارزشیابی کنند. ظاهر و محتوای پرسشنامه مورد بررسی قرار گرفت. این هیأت داوران، افراد خبره و با تجربه در رشته ترجمه انگلیسی و کار آماری را در بر می گرفت. در این مرحله از کارشناسان رشته مترجمی و آمار استفاده گردید و در نتیجه آن، اصلاحات زیادی در خصوص تعداد، محتوا و واژه بندی پرسشنامه صورت گرفت. در نهایت، پایایی پرسشنامه با استفاده از کران باخ آلفا و روایی پرسشنامه با استفاده از تحلیل عامل کاوشی که یکی از بهترین روشهای روایی سنجی است سنجیده شد.

پس از آن پرسشنامه معتبر شده به منظور اندازه گیری رابطه بین "خود" دانشجویان مترجم و کیفیت ترجمه هایشان به کار برده شد. از دانشجویان خواسته شد به پرسشنامه جواب بدهند و متن خواندنی متوسط از کتاب مقدس قرآن به ترجمه آلبری (۲۰۰۵) ترجمه کنند تا اینکه عملکرد ترجمه دانشجویان ارزشیابی شود. متن دارای بیش از ۴۰۰ کلمه می باشد چونکه بر اساس رهنمودهایی که کیم (۲۰۰۹) پیشنهاد کرده است حداقل تعداد کلمات برای ترجمه باید ۴۰۰ کلمه باشد. به منظور پاسخ به سؤالات پیشنهاد شده تحقیق برای اهداف تحقیق از تکنیک های مختلف تحلیل داده ها استفاده شد.

جهت در دسترس قرار دادن پاسخ برای اولین سؤال تحقیق در خصوص اینکه چه چیزی « "خود" دانشجویان مترجمی را شکل می دهد، محققین در طی مرحله کیفی تحقیق با ۲۰ نفر از شرکت کنندگان مصاحبه کردند. با استفاده از تحلیل عامل و مقوله بندی مضمون های اصلی، بلاخره شرکت کنندگان به ۲۱ عامل مشترک اشاره کردند. از عوامل بدست آمده در مصاحبه، برای ساختن پرسشنامه مربوطه در طی مرحله بعدی استفاده شد. بیشترین عوامل گفته شده مشترک عبارت بودند از: ۱. نهایت تلاش، ۲. پیشرفت خود، ۳. مترجم موفق، ۴. حرمت در کار ترجمه، ۵. خطر از دست دادن علاقه، ۶. مواجه شدن با مشکلات به طور انتقادی، ۷. شهروند مؤثر واقع شدن، ۸. رضایت درونی، ۹. تعهد و مسئولیت درقبال ترجمه و ۱۰. اظهار نظر کردن از طریق ترجمه.

نتایج بدست آمده از کروناخ آلفا نشان داد که تقریباً بیشتر عوامل از معیار پایایی قابل قبولی برخوردار است، همانطوری که در جدول ۱ نشان داده شده است، علاوه بر این، قبل از جریان داشتن تجزیه و تحلیل عامل، سنجش کایزمایراولکین و تست بارلت نیز بازمینی شدند. نتایج نشان داد که سنجش کایزمایر بالای ۶۰٪ بود ($KMO=0.71$) و همچنین تست کرویت بارلت معنادار بود

تجزیه و تحلیل عامل را اجرا کردند تا ساخت روایی پرسشنامه را اندازه بگیرند. $(P = 0005.05)$ پس از بررسی عاملیت داده‌ها با سنجش کایز مایر و تست کرویت بارلت محققین

جدول ۱- پایایی (ETSD)

عوامل	تعداد آیتمها	شاخص پایایی
عامل ۱	۱۳	۰.۷۴
عامل ۲	۱۱	۰.۷۴
عامل ۳	۹	۰.۷۰
عامل ۴	۸	۰.۶۷
مجموع عوامل	۴۱	۰.۷۱

پرسشنامه طراحی شده که از ۵۰ آیتم تشکیل شد، در طی اولین مرحله مطالعه آزمایشی بر روی ۱۸۲ نفر اجرا شد. در ابتدا تجزیه و تحلیل مؤلفه‌های اصلی، ۹ عامل با آیگن ولیو بزرگتر از ۱ که ۶۵٪ واریانس عوامل را بیان کرد، استخراج کرد. ۴۴ آیتم بارهای معنایی ۳۰٪ یا بیشتر از هر عامل داشت. به عبارت دیگر، تشخیص داده شد که آیتم‌های ۱۱، ۱۶، ۳۳ و ۱۹ بارهای معنایی ۴۰٪ یا بالاتر از هیچ عاملی را ندارند. آیتم‌های ۴۷ و ۲ مشکل همبستگی چندگانه یا بارهای معنایی بالا داشتند ($t > 0.90$). بنابراین آنها از پرسشنامه حذف شدند. مجدداً در مرحله دوم مطالعه آزمایشی پرسشنامه جدید که ۴۴ آیتم را در بر می‌گرفت، بر روی ۱۶۸ دانشجوی اعمال شد تا ساخت روایی ساختار عامل پرسشنامه از طریق تحلیل عامل کاوشی بررسی شود. دوباره آیتم‌های ۶، ۲۱ و ۳۸ حذف شدند، چونکه ضریب همبستگی آنها کمتر از ۰/۳۰ بود. این بار تجزیه و تحلیل مؤلفه‌های اصلی ۶ عامل را با آیگن ولیو بزرگتر از ۱۰۰ که ۶۸٪ فراوانی را در بر می‌گرفت، استخراج کرد که در جدول ۲ نشان داده شده است.

جدول ۲- عوامل استخراج شده از تجزیه و تحلیل مؤلفه‌های اصلی

مؤلفه	مقدار آیگن و لبو اولیه			خلاصه استخراج بارگذاری ها		
	کلی	واریانس %	تراکمی	کلی	واریانس %	تراکمی
۱	۶.۹۹۹	۱۷.۴۹۸	۱۷.۴۹۸	۶.۹۹۹	۱۷.۴۹۸	۱۷.۴۹۸
۲	۵.۴۲۳	۱۳.۵۵۹	۳۱.۰۵۷	۵.۴۲۳	۱۳.۵۵۹	۳۱.۰۵۷
۳	۳.۵۳۰	۸.۸۲۵	۳۹.۸۸۲	۳.۵۳۰	۸.۸۲۵	۳۹.۸۸۲
۴	۲.۶۵۲	۶.۶۳۱	۴۶.۵۱۳	۲.۶۵۲	۶.۶۳۱	۴۶.۵۱۳
۵	۲.۲۴۳	۵.۶۰۷	۵۲.۱۲۰	۲.۲۴۳	۵.۶۰۷	۵۲.۱۲۰
۶	۲.۰۴۷	۵.۱۱۸	۵۷.۲۳۹	۲.۰۴۷	۵.۱۱۸	۶۸.۲۳۹
۷	۱.۵۰۹	۳.۷۷۴	۶۱.۰۱۲			
۸	۱.۳۹۳	۳.۴۸۱	۶۴.۴۹۴			
۹	۱.۲۷۵	۳.۱۸۷	۶۷.۶۸۱			
۱۰	۱.۱۹۰	۲.۹۷۴	۷۰.۶۵۵			
۱۱	۱.۱۰۱	۲.۷۵۳	۷۳.۴۰۸			
۱۲	۱.۰۲۱	۲.۵۵۳	۷۵.۹۶۱			
۱۳	۹۶۲.	۲.۴۰۵	۷۸.۳۶۶			
۱۴	۹۲۵.	۲.۳۱۳	۸۰.۶۷۹			
۱۵	۷۸۷.	۱.۹۶۷	۸۲.۶۴۶			
۱۶	۷۴۸.	۱.۸۶۹	۸۴.۵۱۵			
۱۷	۶۷۷.	۱.۶۹۳	۸۶.۲۰۸			
۱۸	۶۵۴.	۱.۶۳۶	۸۷.۸۴۴			

محققان سپس از تست اسکرو استفاده کردند تا در مورد تعداد عوامل برای نگه داشتن در چرخش عوامل تصمیم بگیرند. منحنی طبیعی یا شکاف مکانی داده شد در داده ها، جایی که انحنا افقی می‌شود، حاکی از آن بود که یک راه حل چهار عاملی برای گروه بندی کردن آیتم‌ها مناسب تر است. بلاخره بهترین چرخشی بررسی شد. واریمکس با عادی سازی کایزر منتج به جدول مؤلفه چرخشی شده شد که به نحو شایسته ساختار عامل اصلی را نشان داد.

با توجه به نتایج بدست آمده اولین عامل، ۱۳ آیتم، دومین عامل ۱۱ آیتم، سومین عامل ۹ آیتم و چهارمین عامل ۸ آیتم را در بر می‌گیرند. این عوامل جدید اینگونه نامگذاری شدند: عامل اول: هویت واقعی، عامل دوم: هویت ایده آل، عامل سوم: هویت باید و عامل چهارم: هویت ترس.

ارتباط بین رشد "خود" دانشجویان مترجمی زبان انگلیسی و عملکرد ترجمه هایشان دومین فرضیه تحقیق ارتباط بین رشد "خود" مترجمین و عملکرد ترجمه هایشان (ETSD) است. با استفاده از آمار توصیفی و ضریب همبستگی پیرسون، نتایج نشان داد که میانگین و انحراف از معیار برای نمرات بدست آمده از (ETSD) به این شرح می‌باشد: میانگین = $۱۳۶/۰۲$ ، انحراف معیار = $۳۸/۵۹$. و نمرات بدست آمده از عملکرد ترجمه اینگونه بود:

میانگین = $۲۷/۴۸$ و انحراف از معیار = $۰۶/۳۲$. شایان ذکر است که بالاترین نمره ای که کسی می‌توانست از (ETSD) بگیرد ۲۰۵ بود چون ۴۱ سؤال در پرسشنامه به صورت طیف پنج گزینه وجود داشت و طبق روبریک طراحی شده کیم (۲۰۰۹) بیشترین نمره که کسی می‌توانست در عملکرد ترجمه بگیرد ۴۵ بود.

جدول ۳- همبستگی بین نمرات ETSD و عملکرد ترجمه هایشان

عملکرد ترجمه	رشد "خود" دانشجویان		
۰۴۵۱^{**}	۱	همبستگی پیرسون	رشد "خود" دانشجویان انگلیسی
.۰۰۰		معنادار (دوطرفه)	
۶۲	۶۲	تعداد	
۱	۰۴۵۱^{**}	همبستگی پیرسون	عملکرد ترجمه
	.۰۰۰	معنادار (دوطرفه)	
۶۲	۶۲	تعداد	

** همبستگی در سطح ۰.۰۱ دو طرفه معنادار است.

در این تحقیق بیشترین نمره ای که از ETSD بدست آمد ۱۹۵ و عملکرد ترجمه ۳۹ بود. هر ترجمه را دو نفر ارزیاب که در ارزشیابی ترجمه خبره بودند ارزیابی کردند و بدین شیوه نمرات همچنین از پایایی ارزیاب‌ها برخوردار بود. نتایج بدست آمده از ضریب همبستگی گشتاوری رابطه نمرات (ETSD) و نمرات عملکرد ترجمه دانشجویان از متن را نشان داد (در جدول ۳.۴ ببینید). بین شناخت یادگیرندگان و عملکرد ترجمه هایشان همبستگی متوسط و مثبت وجود داشت.

$[r = -.45, n = 62, p < (.05)]$ ، بر اساس دستورالعمل پیشنهاد شده کهن (۱۹۹۲):

همبستگی = 0.10 تا 0.29 . یا همبستگی = 0.10 تا 0.29 . کم

همبستگی = 0.30 تا 0.49 . یا همبستگی = 0.30 تا 0.49 . متوسط

همبستگی = 0.50 تا 0.70 . یا همبستگی = 0.50 تا 0.70 . زیاد

بنابراین دومین فرضیه تحقیق رد شد.

بحث و نتیجه گیری

تحقیق ترجمه معاصر نه تنها بر روی مطالعات نظری ترجمه تأکید دارد بلکه بر روی مطالعات کاربردی ترجمه نیز تأکید دارد که به وسیله آن ارتباط سطحی بین ترجمه و عوامل روانی و اجتماعی - فرهنگی بررسی می‌شود (هولمز، ۲۰۰۴). دستاوردهای تحقیق حاضر منجر به توسعه و پیشرفت برای شرح و تفصیل دادن توجه و تمرکز "خود" مترجم، اهداف آنها، آرزوهای آنها، دل‌نگرانی و ترس آنها می‌گردد. این اهداف هویت که در این پژوهش به عنوان «خودهای ممکن» (ایده ال، باید و ترس) در نظر گرفته شدند، به نظر می‌رسند در مرکز توجه واقعیت‌های ذهنی مترجمین باشد. نتایج تحقیق حاضر نشان داد که "خود" مترجم مستلزم چهار عامل اصلی است و این عوامل همبستگی مثبت با کیفیت مترجم دارند. بر اساس ویلیامز و چسترمن (۲۰۰۲)، مؤثرترین مدل ترجمه مدل سببی است و محققین این تحقیق به این نتیجه رسیده‌اند که جنبه‌های روانی دانشجویان مترجمی مستقیماً به عملکرد ترجمه هایشان ارتباط دارد.

پیشنهادات مفید بالقوه برای یادگیرندگان مترجمی و اساتید در ارتباط با رشد "خود" مترجمین وجود دارد. در مورد یادگیرندگان مترجمی، از نقطه نظر زبان شناختی - اجتماعی، نتایج این تحقیق به دلیل نقش مهمش در شکل‌گیری "خود" در دانشجویان مترجمی در ایران می‌تواند به اهمیت و قدر ارزشیابی مجدد سیاست‌های ترجمه بیفزاید. دانشجویان مترجمی می‌توانند به آن جنبه‌هایی از "خود"شان توجه کنند که آنها را بر می‌انگیزد یا دوباره آنها را تشویق می‌کند که "خود"شان را درگیر ترجمه کنند. برای مثال، آنها می‌توانند تصمیم بگیرند به هویت ایده‌آلشان نزدیک شوند و به آن جنبه‌هایی از هویت واقعی‌شان که باعث انگیزه در آنها می‌شود، توجه کنند. آنها باید به آنچه که دوست دارند انجام دهند و به آنچه که انتظار دارند به عنوان یک مترجم متخصص و با ارزش به شمار

آیند، تأمل کنند و ببیندیشند. آنها می‌توانند توانایی فکر کردن انتقادی را توسعه دهند و مترجمین مستقلی شوند و توصیه می‌شود به این واقعیت آگاه باشند که ترجمه می‌تواند باعث رشد "خود" شان شود و بر آنها می‌تواند بینششان را گسترش دهند و راههایشان را برای بدست آوردن اهداف تحصیلی شان پیدا کنند. ما می‌توانیم تصور جامعی از هویت دانشجویان ایرانی مترجمی زبان انگلیسی مان و حس تعلق به حرفه شان را بدست آوریم. اینچنین درکی، تصمیم گیرندگان سیاسی و اساتید مترجمی را آگاه می‌سازد و تعداد زیادی از افراد دیگر را در این رشته درگیر می‌کند که تصمیمات عاقلانه ای در مورد حرفه ترجمه در ایران بگیرند اما درباره اساتید مترجمی، توصیه می‌شود که آنها باید تلاش کنند رشد "خود" دانشجویان را پرورش دهند، وقتی که با آنها در مورد مهارت‌های ترجمه کار می‌کنند و تمرین می‌کنند، باید به آنها کمک کنند ارزش، احترام و شأن را در حرفه تحصیلی شان بدست آورند. از اساتید انتظار می‌رود از شیوه‌های مناسب استفاده کنند تا "خود"‌های ایده آل و باید را در دانشجویان ارتقاء دهند و همچنین از رشد "خود" ترس دانشجویان جلوگیری کنند تا آنها علاقه و انگیزه شان را در ترجمه از دست ندهند.

در مجموع مترجمین مایلند مترجمین موفق باشند و در ترجمه اعتبار بدست آورند، یعنی اینکه احساس اهمیت و ارزش داشته باشند و احترام مردم دیگر را بدست آورند. محققین به این نتیجه رسیدند که متأسفانه مترجمین در جامعه ارزش و احترام ندارند و این باعث تأثیر مضر در "خود" آنها می‌شود و آنها از این حقیقت در مقایسه با شغل‌های دیگر مثل مهندسی، پزشکی یا تدریس کردن رنج می‌برند. شغلشان با اهمیت شناخته نمی‌شود و این عامل ممکن است منجر به از دست دادن خود در آنها شود و بدین گونه منجر به از دست دادن علاقه به رشته ترجمه می‌شود. به عبارت دیگر، عامل گفته شده مشترک بعدی که از مصاحبه استراخ شد، برعکس، اگر آنها احساس رضایت درونی در کار و حرفه ترجمه داشته باشند، آنها می‌توانند با ارائه ترجمه‌های بهتر "خود" شان را توسعه دهند و موضوعاتی را ترجمه کنند که به آنها علاقه دارند. نهایتاً اینکه تحقیقات آتی می‌توانند بر روی طراحی پرسشنامه خود اساتید مترجمی کار کنند و رابطه‌ای میان "خود" اساتید مترجمی و یادگیری یا (عدم یادگیری) دانشجویان پیدا کنند. تحقیقی نیاز است که ارتباط بین رشد دانشجویان مترجمی و عوامل متنوع دیگری از قبیل هوش هیجانی و استراتژی ترجمه را که ناشی از کار ترجمه هایشان می‌شود، انجام دهد.

References

- _ Arberry, A. J. (2005). *The Holy Quran and English Translation of the Meanings*. Beirut: Dar An-Nafae Printing-Publishing-Distribution.
- Barboni, T. (1999). Translation and the unconscious. In C. Lejeune (Ed.), *Translation Theory and Practice III* (pp. 23-33). Mons: Le Ciephum.
- Bernardo, A. M. (2007). 20th century approaches to translation: A historiographical survey.
- Retrieved June 2013 from: <http://www.germanistenverzeichnis.phil.unierlangen.html>
- Cohen, J. (1992). Quantitative methods in psychology. *Psychological Bulletins*, 112 (1), 155-159.
- Dörnyei, Z. (2005). *The Psychology of the language learner: Individual differences in second language acquisition*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Dörnyei, Z. (2007). *Research methods in applied linguistics*. Oxford: Oxford University Press.
- Gile, D. (2008). Hypotheses and research questions in empirical TS research. Retrieved March 17th, 2014 from: <http://www.est-translationstudies.org>.
- Higgins, E.T. (1987). Self-discrepancy: A theory relating self and affect. *Psychological Review* 94, 319-340.
- Holmes, J. S. (2004). The name and nature of translation studies. In L. Venuti (ed.), *The translation studies reader* (pp. 180–92). Oxford: OUP.
- Kim, M. (2009). Meaning-oriented translation assessment. In C. V. Angelelli & H. E. Jacobson, *Testing and assessment in translation and interpreting studies* (pp. 123-157). Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
- Kubanyiova, P. (2009). Possible selves of language teachers and teacher development. In Z. Dörnyei & E. Ushioda (Eds.), *Motivation, language identity, and the L2 self*. Clevedon: Multilingual Matters.
- LeCompte, M. & Preissle, J. (1993). *Ethnography and qualitative design in education research*. San Diego, CA: Academic Press.
- Markus, H., & Nurius, P. (1986). Possible selves. *American Psychologist*, 41, 954-969.
- Morf, C. C. (2005). Affirming the self as constructed. *Self and Identity*, 4(2), 97-100.

-
- Munday, J. (2001). *Introducing translation studies: Theories and applications*. London: Routledge.
 - Norton, B. (1997). Language, identity, and the authorship of English. *TESOL Quarterly*, 31 (3), 409-430.
 - Reiss, K. (2000). *Translation criticism*. Manchester: St. Jerome Publishing.
 - Tymoczko, M. (2007). *Why European translators should want to de-westernize translation studies*. Paper presented at the 5th European Society for Translation Studies Congress, Slovenia.
 - Varghese, M., Morgan, B., Johnston, B., & Johnson, K. (2005). Theorizing language teacher identity: Three perspectives and beyond. *Journal of Language, Identity and Education*, 4, 21–44.
 - Warren, C. A. B. (2002). Qualitative interviewing. In J. F. Gubrium, & J. A. Holstein. (Eds.), *Handbook of interview research: Context and method* (pp. 83-101). California: Sage Publication, Inc.
 - Williams, J., & Chesterman, A. (2002). *The map: A beginner's guide to doing research in translation studies*. Manchester and Northampton (MA): St. Jerome.
 - Zwier, L. J. (2009). *Inside reading 2: The academic word list in context*. Oxford: Oxford University Press.